

Na cestě ke zdravým a odolným vodám v Evropě

Signály EEA 2024

© Mario Grievink, Well with Nature / EEA

European Environment Agency

Disclaimer

This product has been translated for convenience purposes only using the services of the Centre of Translation for the bodies of the EU. While every effort has been made to ensure accuracy and completeness, we cannot guarantee it. Therefore, it should not be relied upon for legal or official purposes. The original English text should be considered the official version.

Signály EEA 2024 – Na cestě ke zdravým a odolným vodám v Evropě

Zpráva Signály EEA 2024 poskytují přehled hlavních výzev a příležitostí týkajících se zlepšování stavu a odolnosti evropských vod. Obsahuje články o přírodě, znečištění a změně klimatu a pojednává o tom, jak Evropa zlepšila kvalitu svých vod ke koupání. Je doplněna třemi rozhovory, které jsou věnovány práci na ochraně vod v Rakousku, udržitelnosti v oblasti chemických látek a možnosti odstranění chemického znečištění z vody.

Voda v Evropě je vystavena tlaku v důsledku znečištění, nadměrného využívání, degradace přírodních stanovišť a rostoucích dopadů změny klimatu. Zlepšení odolnosti a stavu evropských jezer, řek a podzemních vod je naléhavou prioritou pro zajištění kvalitní vody pro obyvatelstvo i přírodu.

Leena Ylä-Mononen
výkonná ředitelka agentury EEA

“Budeme-li upřednostňovat účinné hospodaření s vodou, investovat do udržitelné infrastruktury a chránit naše přírodní prostředí, můžeme vybudovat odolnější Evropu.”

[Přečtěte si](#)

Články ve zprávě Signály:

[Zdravé vody závisí na zdravé přírodě](#)

[Snížení znečištění je zásadní pro lepší vodohospodářskou odolnost](#)

[Extrémní klimatické jevy poukazují na potřebu lepšího hospodaření s vodou](#)

[Evropské vody ke koupání – úspěch v oblasti zdraví a pohody](#)

Hosty našich rozhovorů byli:

Dr Sharon McGuinness

Rozhovor – Na cestě k udržitelnějším a bezpečnějším chemickým látkám

Monika Mörtz

Rozhovor – Ochrana kvality vody v Rakousku

Dr. Zongsu Wei

Rozhovor – Odstraňování „věčných chemikálií“ z pitné vody

Zpráva Signály je každoročně vydávaná, snadno srozumitelná publikace tvořená řadou krátkých článků, která se zabývá klíčovými otázkami souvisejícími s životním prostředím a klimatem. Předchozí nedávno zveřejněné zprávy Signály EEA se zaměřily na [zdraví a životní prostředí](#) (2023), [udržitelný rozvoj](#) (2022), [evropskou přírodu](#) (2021) a [nulové znečištění](#) (2020).

Zpětná vazba a návrhy?

Vždy se snažíme zlepšovat naši práci a informace, které poskytujeme. Věnujte prosím tři minuty tomuto průzkumu a podělte se s námi o svůj názor na zprávu Signály, od tématu až po obsah a styl. Předem děkujeme.

Průzkum (zpětná vazba)

Prozkoumejte naše informační systémy týkající se přírody:

- **BISE – Evropský informační systém pro biologickou rozmanitost**: hlavní zdroj dat a informací o biologické rozmanitosti v Evropě,
- **FISE – Systém informací o lesích v Evropě**: vstupní místo pro sdílení informací s lesnickou komunitou o lesním prostředí v Evropě, o jeho stavu a vývoji,
- **WISE – Evropský systém informací o vodě**: evropská informační brána k problematice vody. Obsahuje zdroje o sladkovodním i mořském prostředí.

Kampaň WaterWiseEU

Koloběh vody je narušen. Vzhledem k nadměrné spotřebě, znečištění vody, špatnému hospodaření s vodou a změně klimatu, jež vytvářejí obrovský tlak na naše vodní systémy, nastal čas jednat.

Generální ředitelství pro životní prostředí Evropské komise zahájilo kampaň **#WaterWiseEU** na podporu vodohospodářské odolnosti a udržitelného hospodaření s vodou v celé Evropě. Jejím cílem je vyvolat diskusi o řadě problémů, kterým čelíme v souvislosti s vodou, a o tom, jak je můžeme společně řešit.

Navštivte [internetové stránky](#) Evropské komise a připojte se ke kampani.

Úvodník – K posílení vodohospodářské odolnosti Evropy je třeba přijmout důrazná opatření

Voda je základem života, udržuje ekosystémy a podporuje naši společnost ve všech oblastech, od pitné vody až po výrobu potravin a energie. Přesto jsou evropské sladkovodní zdroje pod stále větším tlakem. Změna klimatu, znečištění a neudržitelné hospodaření s vodou zhoršují vodní stres a problémy se jen prohlubují. Je třeba naléhavě přijmout opatření k zabezpečení dodávek vody v Evropě a vybudovat odolnost vůči rostoucím tlakům.

Leena Ylä-Mononen
výkonná ředitelka agentury EEA

Evropská agentura pro životní prostředí (EEA) letos dokončila své nejrozsáhlejší hodnocení **stavu evropských vodních útvarů**. Z hodnocení vyplývá, že cíl **dosáhnout dobrého stavu** evropských vod stále nedaří splnit. V roce 2021 splňovalo normy pro dobrý ekologický stav pouze 37 % evropských povrchových vodních útvarů a pouze 29 % dosáhlo dobrého chemického stavu.

Navzdory pokračující snaze brání zlepšení **znečištění**, zejména ze zemědělství a energetiky. Přestože tato odvětví poskytují naší společnosti nezbytné služby, musíme najít způsoby, jak snížit jejich dopad na kvalitu vody.

Existují i pozitivní **příležitosti a příklady**. Technologický pokrok a změny v zemědělských postupech mohou pomoci snížit znečištění vody při zachování produktivity. Pokračuje dekarbonizace výroby energie v Evropě, čímž se snižuje množství vypouštěných znečišťujících látek.

Také v případě vody došlo v jedné konkrétní oblasti k výraznému pokroku. V posledních desetiletích se v Evropě výrazně zlepšila kvalita **vod ke koupání**. V loňském roce mělo podle hodnocení 85 % vod ke koupání v EU výbornou kvalitu a 96 % splňovalo minimální normy kvality EU.

Klíčem k řešení problémů je odolnost

Jak naše hodnocení stavu vody, tak dřívější analýza **klimatických rizik v Evropě** však přinesly stejné, alarmující výsledky. V důsledku změny klimatu je hospodaření s vodou náročnější než kdykoli předtím. Rostoucí teploty, měnící se srážkové vzorce a extrémní povětrnostní jevy vytvářejí na vodní zdroje nebývalý tlak.

Již nyní postihuje **vodní stres** každoročně 30 % evropské populace a tento trend se bude se zintenzivňující se změnou klimatu zhoršovat. V celé Evropě vedly změny ve srážkových vzorcích k častějším obdobím sucha i k intenzivnějším srážkám a povodním.

Naše stávající systémy nejsou dostatečně přizpůsobeny těmto rychlým změnám, což ohrožuje jak **zabezpečení dodávek vody**, tak **zdraví lidí a přírody**. Vzhledem k tomu, že extrémní počasí je stále častější, musí se této skutečnosti přizpůsobit i naše hospodaření s vodou. Potřebujeme rozhodné kroky k ochraně komunit a zachování zdraví našeho přírodního prostředí.

Abychom **zvýšili odolnost**, musíme se zaměřit na **snížení spotřeby vody a zvýšení účinnosti**. To zahrnuje snížení úniků vody, investice do technologií šetřících vodu a zvýšení jejího opětovného využití. Kromě toho může širší využívání přírodě blízkých řešení, jako je obnova mokřadů a rozšíření zelené infrastruktury, zlepšení zadržování vody, snížení povodňových rizik a obnovení biologické rozmanitosti.

Musíme také posílit naše **systémy pro získávání dat a monitorování**. Včasné a přesné informace o množství a kvalitě vody jsou nezbytné pro přijímání informovaných rozhodnutí a zajištění spravedlivého rozdělování vodních zdrojů. Lepší pochopení **dostupnosti vody** přispěje k nalezení rovnováhy mezi potřebami zemědělství, průmyslu a životního prostředí.

Sdílená odpovědnost

Budování vodohospodářské odolnosti je **sdílenou odpovědností**. EU a její členské státy, průmyslové subjekty, zemědělci a občané musí spolupracovat na snížení spotřeby vody, omezení znečištění a ochraně sladkovodních ekosystémů. Evropská agentura pro životní prostředí bude i nadále poskytovat politickým představitelům data a znalosti, které jim pomohou tyto výzvy vyřešit.

Upřednostněním efektivního využívání vody, investicemi do udržitelné infrastruktury a ochranou našeho přírodního prostředí můžeme **vybudovat odolnější Evropu**. Bezpečnost vody se netýká jen zajištění dodávek, ale také ochrany ekosystémů, zlepšení zdraví našich komunit a zajištění udržitelné budoucnosti pro všechny Evropany.

Sdílená odpovědnost

Budování vodohospodářské odolnosti je **sdílenou odpovědností**. EU a její členské státy, průmyslové subjekty, zemědělci a občané musí spolupracovat na snížení spotřeby vody, omezení znečištění a ochraně sladkovodních ekosystémů. Evropská agentura pro životní prostředí bude i nadále poskytovat politickým představitelům data a znalosti, které jim pomohou tyto výzvy řešit.

Upřednostněním efektivního využívání vody, investicemi do udržitelné infrastruktury a ochranou našeho přírodního prostředí, můžeme **vybudovat odolnější Evropu**. Bezpečnost vody se netýká jen zajištění dodávek, ale také ochrany ekosystémů, zlepšení zdraví našich komunit a zajištění udržitelné budoucnosti pro všechny Evropany.

Zdravé vody závisí na zdravé přírodě

Zdraví vodních útvarů úzce souvisí se zdravím přírody. Obojí hraje zásadní roli v našem životě i pro životní prostředí, protože poskytuje potravu a stanoviště milionům druhů. Mnoho ekosystémů a vod v Evropě bohužel čelí nejisté budoucnosti v důsledku znečištění a neudržitelného využívání přírodních zdrojů. Je třeba naléhavě přijmout opatření k obnově jezer, řek a pobřežních vod, aby se podpořila zdravá příroda.

Stav evropské přírody a vod se musí zlepšit

Naše využívání omezených zdrojů sladkých vod, zejména podzemních vod a zvodní, ohrožuje zásoby vody v Evropě jako nikdy předtím. Problém zhoršují naše často neefektivní metody hospodářské výroby a spotřeby, náš zemědělsko-potravinářský systém, který je závislý na intenzivním používání pesticidů a hnojiv, a pokračující růst našich měst a dopravních sítí. Příroda, která zahrnuje jezera, řeky a další sladkovodní útvary, je vážně ohrožena. Dopady změny klimatu situaci ještě zhoršují.

Podle [nejnovějších dat agentury EEA](#) je z hlediska ochrany většina chráněných vodních stanovišť a druhů v neuspokojivém nebo špatném stavu. V celé Evropě dochází k [prudkému poklesu počtu migrujících sladkovodních ryb](#), jako jsou úhoři, jeseteři a lososi. Pokračuje také pokles populací obojživelníků, sladkovodních ryb a ptáků závislých na vodních útvarech.

37 %
povrchových vod je v
dobrému nebo lepším
ekologickém stavu

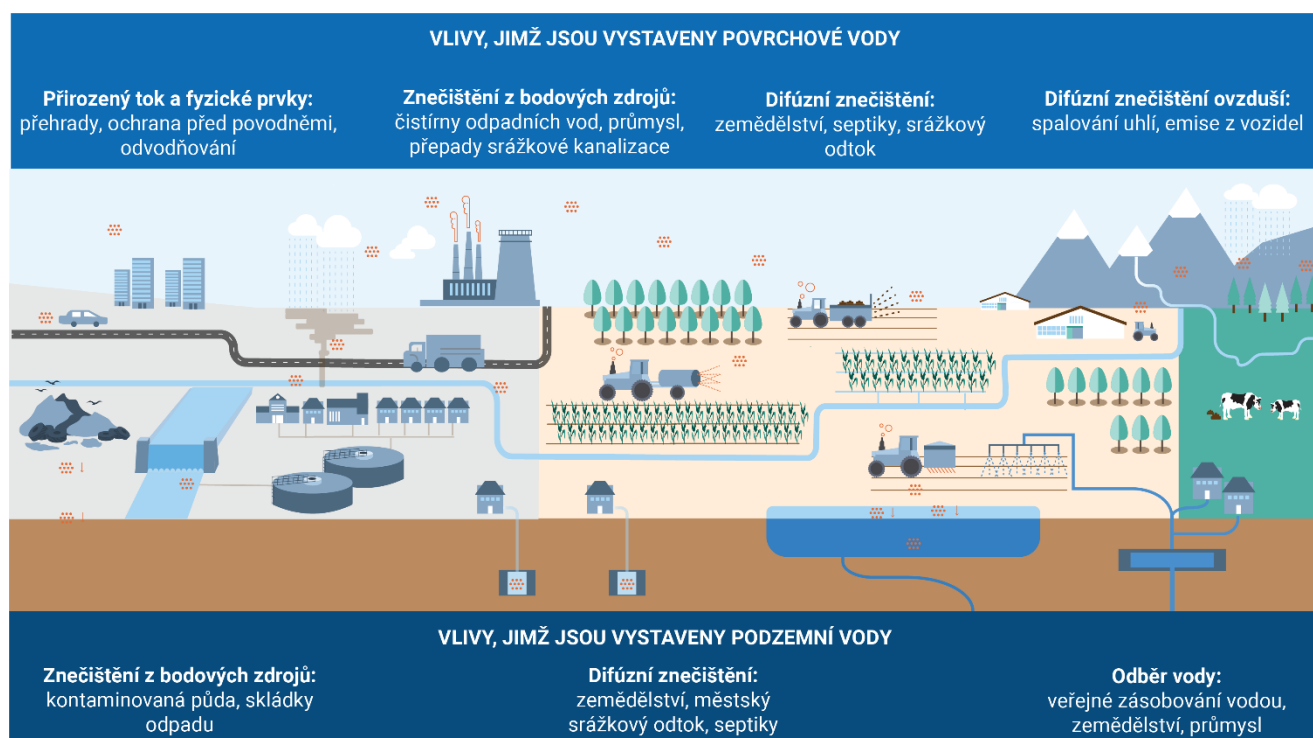
Po staletí budované bariéry, jako jsou dopravní mosty nebo přehrady pro výrobu energie, vážně narušily přirozený tok a fyzické vlastnosti řady evropských řek a znemožnily rybám migraci. Ochrana před povodněmi může rozčlenit záplavové oblasti a změnit přirozené hydrologické cykly. Kromě toho jsou významným zdrojem znečištění vody splaškové a odpadní vody.

Obnova přírody a adaptace na změnu klimatu mohou přinést mnoho výhod

Evropské země a EU již implementovaly mnoho politik a opatření k řešení znečištění a k vyčištění našich jezer, řek a pobřežních vod. Tyto politiky – včetně [Zelené dohody pro Evropu](#), [rámcové směrnice o vodě](#), norem pro čištění odpadních vod a nedávno přijatého [právního rámce pro obnovu přírody](#) – jsou pro snížení znečištění a zachování a obnovu vodních útvarů stěžejní.

Řada zemí již například kombinuje obnovu přírody s projekty adaptace na změnu klimatu, které jsou přínosem pro přírodu a zlepšují zdraví místních vod – méně se staví v blízkosti řek nebo na záplavových územích a obnovují se mokřady, které mohou při povodních sloužit jako rozlivové plochy. Tato přírodě blízká řešení přispívají k obnově místních ekosystémů a zároveň poskytují jak ochranu před extrémními povětrnostními jevy, tak zelené plochy pro lidi.

Vlivy, jimž je vystaveno vodní prostředí, podle rámcové směrnice o vodě

Co bude rozhodující v dalších letech? V první řadě musíme snížit spotřebu a nadměrnou závislost na dodávkách vody pro průmysl, domácnosti a zejména pro zemědělství. V zemědělství existují příležitosti pro pěstování plodin, které budou efektivnější z hlediska využití vody a odolnější vůči suchu, a příležitosti pro lepší zadržování vody v půdě. Společně se zvýšením opětovného využívání vody mohou tyto inovace snížit nutnost zavlažování.

Lze také odstranit staré přehradu a další nepotřebné překážky v řekách a jejich okolí a obnovit tak jejich přirozený tok. Tím by se zlepšil stav místních ekosystémů, což by mohlo obnovit místní populace ryb a ptáků. Obnova spojení řek a jejich záplavovým územím a obnova mokřadů a rašelinišť by měly být považovány za zásadní krok k obnově zdravých a biologicky rozmanitých sladkovodních ekosystémů. Tím by se zajistilo, že ekosystémy budou moci zajišťovat své hlavní funkce, jako je kvalitní voda, recyklace živin, zadržování vody a ukládání uhlíku.

Naším domácnostem by pomohla také podpora úspory vody a snížení její spotřeby. Důležitým faktorem pro efektivní využívání vody je rovněž stanovení cen vody, přičemž výnosy mohou být použity na financování udržitelnějších řešení.

Voda a příroda v kostce

- Mnoho evropských povrchových vodních útvarů je ve špatném stavu. Podle [nejnovější zprávy agentury EEA o stavu vod](#) bylo dobrého nebo velmi dobrého ekologického stavu dosaženo pouze u 37 % povrchových vodních útvarů v Evropě.
- To má negativní dopad na ekosystémy a přírodu, které jsou na těchto vodách silně závislé.
- Většina chráněných vodních stanovišť a druhů v EU je z hlediska ochrany v neuspokojivém nebo špatném stavu.

Co můžete udělat?

- Při nákupu potravin, zboží a služeb se rozhodujte informovaně a s ohledem na jejich vodní stopu.
- Na zahradu instalujte sudy na vodu, abyste mohli sbírat a využívat dešťovou vodu. Snižte spotřebu vody v domácnosti opravou netěsnících kohoutků a toalet a instalací účinnějších vodovodních baterií a sprchových hlavice.
- Zjistěte, co dělají místní úřady pro snížení znečištění nebo jak můžete pomoci. Místní úřady mohou například realizovat projekty na obnovu mokřadů nebo jiných zelených ploch v blízkosti řek a jezer.

Rozhovor – Ochrana kvality vody v Rakousku

Kvalitní voda je pro mnoho Rakušanů chloubou. S Monikou Mörth, generální ředitelkou pro vodní hospodářství rakouského ministerstva zemědělství, lesnictví, regionů a vodního hospodářství, jsme hovořili o problémech v oblasti hospodaření s vodou – od předcházení povodním až po protichůdné požadavky různých uživatelů.

Jaká je situace s vodou v Rakousku?

Rakousko se nachází v srdci Evropy a Alp a má přístup k sladkovodním zdrojům z hor i k podzemním zdrojům vody. Tyto vodní zdroje mají pro naši společnost a hospodářství velký význam. Jsou zásadní pro zásobování pitnou vodou, zemědělství a pro dodávky energie, ale i pro další hospodářská odvětví, jako je cestovní ruch.

Kvalita povrchových a podzemních vod v Rakousku je celkově velmi vysoká. Podle [zprávy agentury EEA](#) patří naše jezera z hlediska kvality vody ke koupání k nejlepším v Evropě. Přesto se potýkáme s řadou výzev.

Monika Mörth

generální ředitelka pro vodní hospodářství rakouského ministerstva zemědělství, lesnictví, regionů a vodního hospodářství

Jaké jsou hlavní výzvy?

Stejně jako v jiných evropských zemích způsobuje lidská činnost znečištění našich vod, jedná se především o znečištění dusičnany, endokrinními disruptory, PFAS a dalšími látkami. Naše zásahy mají velký vliv na stav našich jezer a řek. Dostupnost a kvalitu vody ovlivňují také extrémní povětrnostní jevy, jako jsou přívalové deště a období sucha.

Jaká opatření přijímá Rakousko k řešení těchto problémů?

Rakousko dlouhodobě investuje do vodohospodářské infrastruktury, přičemž se zaměřuje na otázky, jako jsou komunální odpadní vody, zásobování pitnou vodou a ochrana před povodněmi.

Voda je přeshraniční problém a Rakousko při jeho řešení úzce spolupracuje se všemi sousedními zeměmi. Například již více než 100 let spolupracuje se Švýcarskem na ochraně před povodněmi na Rýně. Podobným způsobem spolupracujeme s našimi

partnerskými zeměmi při ochraně a udržitelném využívání Dunaje. Letos jsme oslavili 30. výročí zřízení [Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje](#).

Jak fungují osvětové kampaně?

Kampaně hrají důležitou roli v naší strategii ochrany a zachování vodních zdrojů. Naše platformy a kampaně zabývající se vodou jsou navrženy tak, aby zaujaly konkrétní publikum a komunity, a jsou nedílnou součástí naší komunikace již více než dvacet let.

Budování důvěry a dosažení měřitelných účinků vyžaduje časově náročný a individuální přístup. Proto je nezbytné dlouhodobě investovat do příslušných hlavních kanálů a soustředit se na komunikační cíle.

Co je klíčem k úspěšnému hospodaření s vodou?

Řekla bych, že klíčem k integrovanému hospodaření s vodními zdroji je diskuze a spolupráce. Zásadní je úzká spolupráce s příslušnými zúčastněnými stranami na všech úrovních – od národní po regionální – a ve všech hospodářských odvětvích. Klíčovým faktorem úspěchu je také diskuze. Je důležité účinněji koordinovat různé aspekty a potřeby používání vody.

Snížení znečištění je zásadní pro lepší odolnost vodních zdrojů

Spolehlivý přístup k dostatečnému množství kvalitní a čisté vody již není v celé Evropě zaručen. Jedním z hlavních důvodů je znečištění, které poškozuje přírodu a může mít negativní dopad na zdraví lidí.

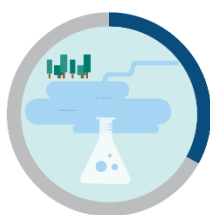
Řada hrozeb a negativní dopady

Nezdravý stav řady evropských řek, jezer, pobřežních vod a podzemních vodních útvarů je problémem na mnoha místech Evropy. Podle nejnovější [zprávy agentury EEA](#) o stavu vod v Evropě naprostá většina vodních útvarů stále nesplňuje minimální cíl EU pro „dobrý stav“. Snižování znečištění vody zároveň postupuje příliš pomalu.

Ze zprávy vyplývá, že nejvýznamnějšími problémy, které mají dopad na kvalitu vody, a to jak povrchové, tak podzemní, je znečištění pocházející z výroby energie, které se šíří vzduchem, a znečištění půdy a vody ze zemědělství. Evropské vody navíc stále trpí znečištěním z minulosti: některé látky, například rtuť a bromované zpomalovače hoření, mohou v životním prostředí zůstat velmi dlouho.

Hlavním důvodem, proč se znečišťující látky dostávají do evropských vod, je spád znečišťujících látek z ovzduší. Znečišťující látky, které se uvolňují například při výrobě energie, z průmyslu a dopravy, se mohou později vrátit se srážkami na zemský povrch a dostat se do vody.

Dalším specifickým problémem pro evropské vody je používání hnojiv a pesticidů v zemědělství. K ochraně plodin před škůdci se používají látky, jako jsou herbicidy, fungicidy nebo insekticidy. Z polí, zahrad, okrajů silnic a dalších míst se však tyto látky mohou dostat do nedalekých řek, potoků nebo jezer. Vsakují se také do půdy a podzemních vod.

29 %
povrchových vod je
v dobrém
chemickém stavu

77 %
oblastí podzemních
vod je v dobrém
chemickém stavu

Nadměrné používání pesticidů a živin může negativně ovlivnit zdraví ekosystémů, stanovišť a druhů, jako jsou ryby nebo ptáci, i naše vlastní zdraví. Tyto látky – určené k hubení nežádoucího plevelu, hmyzu nebo hub – mohou také škodit živočišným druhům, narušovat funkce ekosystému a způsobovat chronická onemocnění u lidí. Používání pesticidů může rovněž ohrozit naši dlouhodobou produkci potravin v důsledku nárůstu škůdců a chorob odolných vůči pesticidům a rozsáhlého úbytku opylovačů.

Mezi další škodlivé látky v evropských vodách patří rtuť, bromované zpomalovače hoření a tzv. věčné chemikálie, jako jsou PFAS. Tato skupina chemických látek se používá ve všech oblastech, od hasicích pěn a povrchových úprav nepřilnavých pánví až po nábytek a outdoorové oblečení. Věčné chemikálie mohou mít vážný dopad na lidské zdraví.

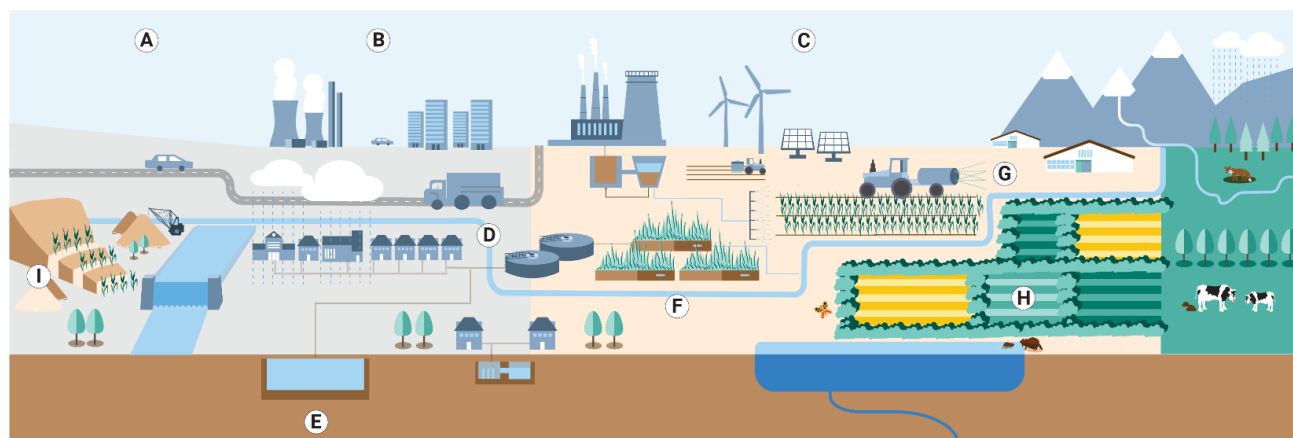
Jak Evropa snižuje znečištění vody?

V celé Evropě roste snaha a zvyšuje se počet opatření, jejichž cílem je zabránit tomu, aby se znečišťující látky dostávaly do vody, a snížit jejich negativní dopady.

Evropské právní předpisy, například o čištění městských odpadních vod, průmyslových emisích, dusičnanech a vodě ke koupání, již kvalitu vody výrazně zlepšily. [Rámcová směrnice o vodě](#) stanoví normy kvality pro dobrý stav vod, které musí členské státy EU uplatňovat, zatímco [směrnice o čištění městských odpadních vod](#) stanoví pravidla pro čištění odpadních vod.

[V rámci Zelené dohody pro Evropu byly celkově posíleny](#) politiky EU v oblasti vody – pravidla, která chrání kvalitu vody a sladkovodní i mořské ekosystémy. Patří sem i [Akční plán pro nulové znečištění](#), jehož cílem je do roku 2050 snížit znečištění vody, půdy a ovzduší na úroveň, která již nebude považována za škodlivou pro zdraví a ekosystémy. Mezi cíle nulového znečištění, které jsou důležité pro vodu, patří snížení ztrát živin z půdy o 50 % a snížení používání pesticidů a rizika jejich používání o 50 % do roku 2030.

Řešení problému znečištění evropských vod

- A** Předcházení znečištění: používání ekologicky šetrných alternativ k chemickým látkám
- B** Snížení škodlivých emisí do ovzduší
- C** Využívání čistších zdrojů energie
- D** Zajištění účinného čištění městských odpadních vod pomocí čistíren nebo systémů pro obydlí, která nejsou propojena se systémem odpadních vod
- E** Ukládání a čištění srážkových vod za účelem snížení přetoků
- F** Využívání přírodních řešení, např. rákosiny pro čištění vod
- G** Rovnováha mezi živinami a pesticidy a ochranou životního prostředí
- H** Přejít na ekologické a udržitelné zemědělství
- I** Zpracování těžebního odpadu a sanace vypouštěných vod z opuštěných dolů a kontaminované půdy

Aby bylo uvedených cílů dosaženo, musí národní orgány v celé EU jednat v souladu s těmito ambicemi a prosazovat stávající právní předpisy EU. Zemědělství musí také přejít k udržitelnějším zemědělským postupům, což zahrnuje i používání menšího množství pesticidů. Tuto snahu podporují další související politiky EU týkající se bezpečnějších a udržitelnějších chemických látek.

Znečištění, voda a zdraví v kostce

- Mnoho povrchových a podzemních vod v Evropě je stále ohroženo znečištěním, které má negativní dopad na zdraví lidí i přírody. Pouze 29 % jezer, řek, ústí řek a pobřežních vod dosáhlo při posledním hodnocení agentury EEA „dobrého“ chemického stavu.
- Hodnocení stavu vod, které provedla agentura EEA, uvádí jako dva hlavní zdroje znečištění vody výrobu energie z uhlí a difúzní znečištění ze zemědělství.
- Změny v zemědělských postupech a využívání nových technologií mohou přispět k nižší spotřebě vody v zemědělství a snížení znečištění.
- Energeticky úsporná opatření a větší využívání obnovitelných zdrojů energie sníží znečištění z fosilních paliv.

Co můžete udělat?

- Pokud máte zahradu, zkuste používat alternativní metody ochrany proti škůdcům, například rostliny, které přitahují užitečné predátory, např. berušky.
- Zbytky léků a chemikálií nevylévejte do dřezu. Odneste je do certifikovaných sběrných dvorů, aby se nedostaly do vodního systému.
- Podporujte ekologicky šetrné zemědělské postupy nákupem ovoce a zeleniny bez pesticidů, pokud můžete.
- Informujte se o tom, co dělá vaše obec nebo město pro omezení úniků odpadních vod do životního prostředí, zejména při přívalových deštích, které mohou přetížit kanalizační systémy.

Rozhovor – Odstraňování „věčných chemikálií“ z pitné vody

Evropané si mohou užívat nezávadnou pitnou vodu vyčištěnou od patogenů a dalších znečišťujících látek. Stále větší obavy však vzbuzují PFAS ve vodě. Hostem našeho rozhovoru byl Dr. Zongsu Wei, docent a vedoucí skupiny pro inovace v oblasti vodního inženýrství na Aarhuské univerzitě v Dánsku.

Je v Evropě bezpečné pít vodu z kohoutku?

V zemích EU se voda z kohoutku dá bezpečně pít. Chuť vody se může v různých zemích lišit, protože zdroje vody jsou různé, ale voda je bezpečná. Například v Dánsku, kde sídlíme, máme podzemní vodu, kterou lze snadno čerpat a upravovat. Voda obsahuje velké množství vápníku, což je problém pro varné konvice a další spotřebiče, ale k pití bezpečná je.

V jiných částech Evropy mohou používat vodu z řek, jezer nebo dokonce z moře. Pokud voda pochází z řek, je třeba ji ve větší míře upravovat a dezinfikovat, aby se odstranily patogeny. To může mít vliv na chuť vody (která může mít příchut' po chlóru), ale vodu lze i tak bezpečně pít.

Dr. Zongsu Wei
docent a vedoucí skupiny
pro inovace v oblasti
vodního inženýrství na
Aarhuské univerzitě
v Dánsku

Co je největší hrozbou u pitné vody?

Celosvětovým problémem u pitné vody jsou patogeny neboli bakterie, které škodí lidskému zdraví. Tak je tomu například v řadě afrických zemí, které nemají hygienické systémy na odstranění patogenů.

V Evropě se voda upravuje, aby se patogeny odstranily. Hrozbu však mohou představovat antibiotika ve vodě – ať už z lidské spotřeby nebo z chovů zvířat. Tato antibiotika jsou škodlivá pro životní prostředí a mohou vést k infekcím rezistentním vůči antimikrobiálním látkám.

Další významnou, nově vznikající hrozbou je kontaminace PFAS, zejména pokud jde o studny s pitnou vodou, které se nacházejí v blízkosti požárních stanic nebo letišť. PFAS se mohou nacházet v pěně používané k hašení požárů, takže mohou kontaminovat povrchové vody, podzemní vody, řeky a jezera, které se nacházejí v blízkosti míst, kde byla tato pěna použita. Obyvatelé žijící v blízkosti těchto míst jsou pravděpodobně vystaveni vysokým koncentracím PFAS, a proto pro ně může být voda nebezpečná.

PFAS se však mohou vyskytovat i ve většině vodních zdrojů, protože se používají v různých výrobcích: v kuchyni, v podlahových krytinách, v povrchové úpravě pohovek, v povrchové úpravě oděvů a v obalech na jídlo. PFAS byly dokonce zjištěny v dešti, prachu a půdě.

Jsou tyto věčné chemikálie, jak se PFAS říká, pro lidi nebezpečné?

Ano. Z výzkumu vyplynulo, že představují zdravotní riziko, protože způsobují onemocnění štítné žlázy, poškození jater a dokonce rakovinu ledvin. To je obzvláště škodlivé pro nenarozené děti, které jsou během těhotenství vystaveny vlivu matčiny stravy, což způsobuje vývojové problémy.

Vzhledem k tomu, že se tyto látky hromadí v životním prostředí a v organismech, musíme hledat způsoby, jak je odstranit.

Lze PFAS z vody odstranit?

Existují dvě metody: odstranění a rozklad. K odstranění PFAS z vody lze použít například jednoduchý uhlíkový filtr do lahví. Když vodu přelijete přes filtr, PFAS v něm zůstanou. Problémem je, že při likvidaci těchto filtrů, pokud není provedena správně, se PFAS mohou opět uvolnit do životního prostředí.

Proto je upřednostňovanou metodou k odstraňování PFAS z vody rozklad, tedy zničení molekul. Toho lze dosáhnout použitím vysoké teploty nebo vysokého tlaku – převařením vody (například v parním hrnci) nebo spalováním. Tyto metody jsou však energeticky velmi náročné a nejsou šetrné k životnímu prostředí.

V naší laboratoři zkoumáme, jak tyto molekuly zničit při teplotě a tlaku okolí pomocí světla, elektřiny nebo ultrazvuku.

Většina metod nedokáže molekuly PFAS zničit zcela a výsledkem jsou toxické meziprodukty. Proto se v naší laboratoři snažíme vyvíjet technologie, které PFAS zcela rozloží nebo zničí.

Lze tyto metody použít ve velkém měřítku?

Zatím jsme dokázali, že to umíme v laboratoři v malém měřítku. Nedávno jsme začali spolupracovat s vodárenskými společnostmi, jako jsou Aarhus vand a HOFOR, a snažíme se tuto technologii rozšířit. Domníváme se, že za 3 až 5 let bychom mohli tyto metody použít i v reálném světě, nejen v laboratoři. Rozkladem PFAS se zabývá mnoho výzkumných skupin, ale my jsme si jisti svými metodami a technologií.

Vaše výzkumná skupina se zabývá také udržitelností vodního hospodářství v širším smyslu. Co nám k tomu můžete říct?

Udržitelnost vodního hospodářství je vedle změny klimatu jednou z největších výzev, kterým musíme čelit. Vodu potřebujeme ke každodennímu životu. Voda se používá nejen v domácnostech, ale také v průmyslu a zemědělství. Před opětovným uvedením do vodního cyklu je třeba ji vyčistit.

Například v zemích s nízkými příjmy se velká část odpadních vod vypouští přímo do řek. Těmito otázkami je třeba se zabývat nejen na úrovni jednotlivců, ale i na úrovni komunit, zemí a dokonce i na mezinárodní úrovni.

Pokud jde o využití vody pro zelenou energii: chcete-li vyrábět zelený vodík, potřebujete hodně velmi čisté vody. Čištění podzemní vody nebo vody z jezer či moří vyžaduje velké množství energie. A je k němu potřeba hodně vody. Pokud tedy budete využívat podzemní vodu, nebudou mít lidé dostatek vody k pití. Pokud použijete mořskou vodu, bude její čištění vyžadovat mnohem více energie. Nejprve je třeba zajistit, aby lidé měli dostatek vody k pití. Při výrobě ekologických paliv se setkáváme s protichůdnými prioritami, které závisí na situaci v dané zemi a na vodních zdrojích.

Rozhovor – Na cestě k udržitelnějším a bezpečnějším chemickým látkám

Jedním z hlavních problémů kvality vody v Evropě je chemické znečištění. Cílem Evropské agentury pro chemické látky (ECHA) je chránit zdraví a životní prostředí prostřednictvím činnosti v oblasti chemické bezpečnosti. Jak agentura přistupuje k prevenci škod způsobených chemickými látkami? Na to jsme se zeptali Dr. Sharon McGuinness, výkonné ředitelky agentury ECHA.

Co víme o chemických látkách v životním prostředí, zejména ve vodních útvech?

Chemické látky jsou nezbytné pro dobré podmínky, zdraví, bezpečnost a pohodlí moderní společnosti. Kromě těchto pozitivních přínosů však mohou mít chemické látky i nebezpečné vlastnosti, které mohou poškozovat životní prostředí a lidské zdraví.

Chemické látky v životním prostředí, zejména ve vodních útvech, představují složitý problém pro zdraví lidí a ekosystémů. Mnoho nebezpečných chemických látek se může vodou šířit na velké vzdálenosti a dostat se také do potravního řetězce, kde ovlivňují životní prostředí, zvířata a lidi.

Dr. Sharon McGuinness
výkonná ředitelka
agentury ECHA

Jedná se o vážný problém. Z [nedávné studie Eurobarometru](#) vyplynulo, že více než 80

3,% obyvatel Evropy se obává dopadu chemických látek v předmětech každodenní potřeby a na životní prostředí.

Činnost [agentury ECHA](#) v rámci [nařízení EU o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek \(REACH\)](#) přispívá k ochraně životního prostředí před nebezpečnými chemickými látkami. Podílíme se také na regulaci chemických látek v pitné vodě a v podzemní vodě a v jezerech, řekách a mořích.

Měly by vyvolávat obavy konkrétní chemické látky, nebo je problémem jejich rostoucí výroba?

Riziko způsobené chemickými látkami závisí na tom, jak jsou nebezpečné a jak moc jsou jim lidé nebo životní prostředí vystaveni. Oba faktory jsou tedy důležité.

Z [nedávné zprávy agentur EEA a ECHA](#) vyplývá, že přechod k bezpečnějším a udržitelnějším chemickým látkám v některých oblastech postupuje, zatímco v jiných je teprve na začátku.

Data na úrovni EU naznačují, že výroba a spotřeba nejškodlivějších chemických látek roste pomaleji než celkový trh s nimi. Regulační orgány, spotřebitelé a dodavatelské řetězce vyvíjejí stále větší tlak na průmyslové subjekty, aby nahradily nejškodlivější látky bezpečnějšími alternativami.

Jaká opatření přijímá EU ke snížení škodlivého dopadu chemických látek?

EU má komplexní ochranné právní předpisy pro chemické látky, které jsou podporovány pokročilou znalostní základnou spravovanou agenturou ECHA.

Opatření přijatá orgány a průmyslovými subjekty již podporují minimalizaci a kontrolu rizik spojených s několika skupinami nebezpečných chemických látek. Agentura ECHA například připravila návrh na omezení [mikroplastů ve výrobcích](#). Toto omezení je nyní přijato a očekává se, že během 20 let zabrání uvolnění 500 000 tun mikroplastů do životního prostředí.

Dalším příkladem je naše práce na [omezení používání olověných broků při lovu v mokřadech](#), což výrazně sníží znečištění olovem a zabrání otravě olovem přibližně 1 milionu vodních ptáků ročně.

Celkově se od roku 2010 výrazně zvýšil počet průmyslových chemických látek, které jsou předmětem kontroly ze strany orgánů EU. Ve srovnání s minulostí mají orgány EU v současné době mnohem lepší znalosti o nebezpečných vlastnostech velkoobjemových chemických látek na trhu EU.

Proč je regulace chemických látek obtížná? Lze ji zjednodušit?

Pochopení vlastností a účinků chemických látek vyžaduje spolehlivá data a důkladné vědecké hodnocení, protože potřebujeme porozumět jejich účinkům na člověka a životní prostředí. Získání spolehlivých dat je zdlouhavý a detailní vědecký proces.

Agentura ECHA se aktivně podílí na urychlení ochrany lidí a životního prostředí. Jedním ze způsobů, jak zvýšit účinnost, je hodnocení chemických látek ve skupinách. Například nedávné omezení chemických látek v tetovacích barvách a permanentním make-upu zahrnuje 4 000 různých chemických látek. Naše vědecké výbory v současné době pracují na návrhu na omezení až 10 000 chemických látek ze skupiny PFAS.

Pracujeme také na metodikách nového přístupu, abychom zvýšili účinnost shromažďování dat o vlastnostech chemických látek a snížili potřebu testování na zvířatech. Pro pokrok v této oblasti je nezbytná spolupráce s orgány, průmyslovými subjekty a zúčastněnými stranami.

Jak agentura ECHA přispívá k těmto snahám v EU?

Naší prací zaměřenou na chemickou bezpečnost chráníme zdraví a životní prostředí, přičemž vždy vycházíme z vědeckých poznatků, spolupráce a znalostí.

Agentura ECHA vypracovává nezávislá vědecká a odborná stanoviska a přijímá závazná rozhodnutí, aby zajistila, že společnosti vyrábějící a používající chemické látky budou dodržovat evropské právní předpisy. Naše výbory poskytují vědecké poradenství týkající se nebezpečí a rizik chemických látek, jejich dopadu na společnost a způsobů zmírnění jejich rizik.

Spravujeme největší databázi chemických látek na světě a využíváme tyto znalosti k rozvoji chemické bezpečnosti. Tato data, stejně jako softwarové formáty a nástroje pro jejich použití mohou využívat jak společnosti, výzkumní pracovníci, tak průmyslové subjekty a spotřebitelé.

V současné době probíhá návrh na rozšíření zmíněné databáze o další informace o chemických látkách, včetně dat z biomonitoringu člověka. Naše budoucí platforma bude poskytovat kompletní přehled studií o chemických látkách a bude sloužit jako vědecká základna pro tvorbu politik v oblasti chemických látek založená na důkazech. Stanoví také systém včasného varování a opatření pro nově vznikající chemická rizika.

Jeden z posledních příkladů naší práce se týká zvýšení bezpečnosti pitné vody. Agentura ECHA začala revidovat a spravovat seznamy chemických látek, které mohou být použity v materiálech přicházejících do styku s pitnou vodou, a to od zdroje vody až po vodovodní kohoutek.

Základem naší práce jsou znalosti o chemických látkách. Společně s agenturou EEA pracujeme na chemických indikátorech, abychom mohli vyhodnotit příčiny a dopady chemického znečištění. Z dat vyplývá, že musíme urychlit transformaci směrem k bezpečným a udržitelným chemickým látkám.

Opatření přijatá orgány a průmyslovými subjekty pomáhají minimalizovat a kontrolovat rizika spojená s nebezpečnými chemickými látkami. V zájmu ochrany lidí a životního prostředí však musíme dále prohlubovat znalosti o chemických látkách a podporovat řízení rizik u různých skupin chemických látek.

Extrémní klimatické jevy zdůrazňují potřebu lepšího hospodaření s vodou

Změna klimatu stále více ohrožuje evropské vodní zdroje a zvyšuje rizika související s vodou. To má zásadní dopad na lidi i hospodářství. Klimatická rizika ovlivňují kvalitu vody i zásobování lidí a životního prostředí sladkou vodou. Extrémní povětrnostní jevy, jako jsou vlny veder, sucha a povodně, mají dopad na lidi a společenské systémy, vodní útvary a přírodní i zastavěné ekosystémy, které jsou na nich závislé. Snížení znečištění a spotřeby vody pomůže Evropě vyrovnat se změnou klimatu v budoucnu.

Změna klimatu zvyšuje ohrožení naší vody

Ze zprávy agentury EEA o [hodnocení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě](#) vyplývá, že Evropa je nejrychleji se oteplovajícím kontinentem na světě, přičemž sucha a povodně jsou stále intenzivnější a častější. Prognózy ukazují, že v jižních a některých západních částech Evropy klesne celkový roční úhrn srážek, což povede k většímu nedostatku vody. Dokonce i v regionech, kde předpokládané srážky zůstanou stabilní nebo se zvýší, může být v létě méně srážek, což sníží dostupnost vody.

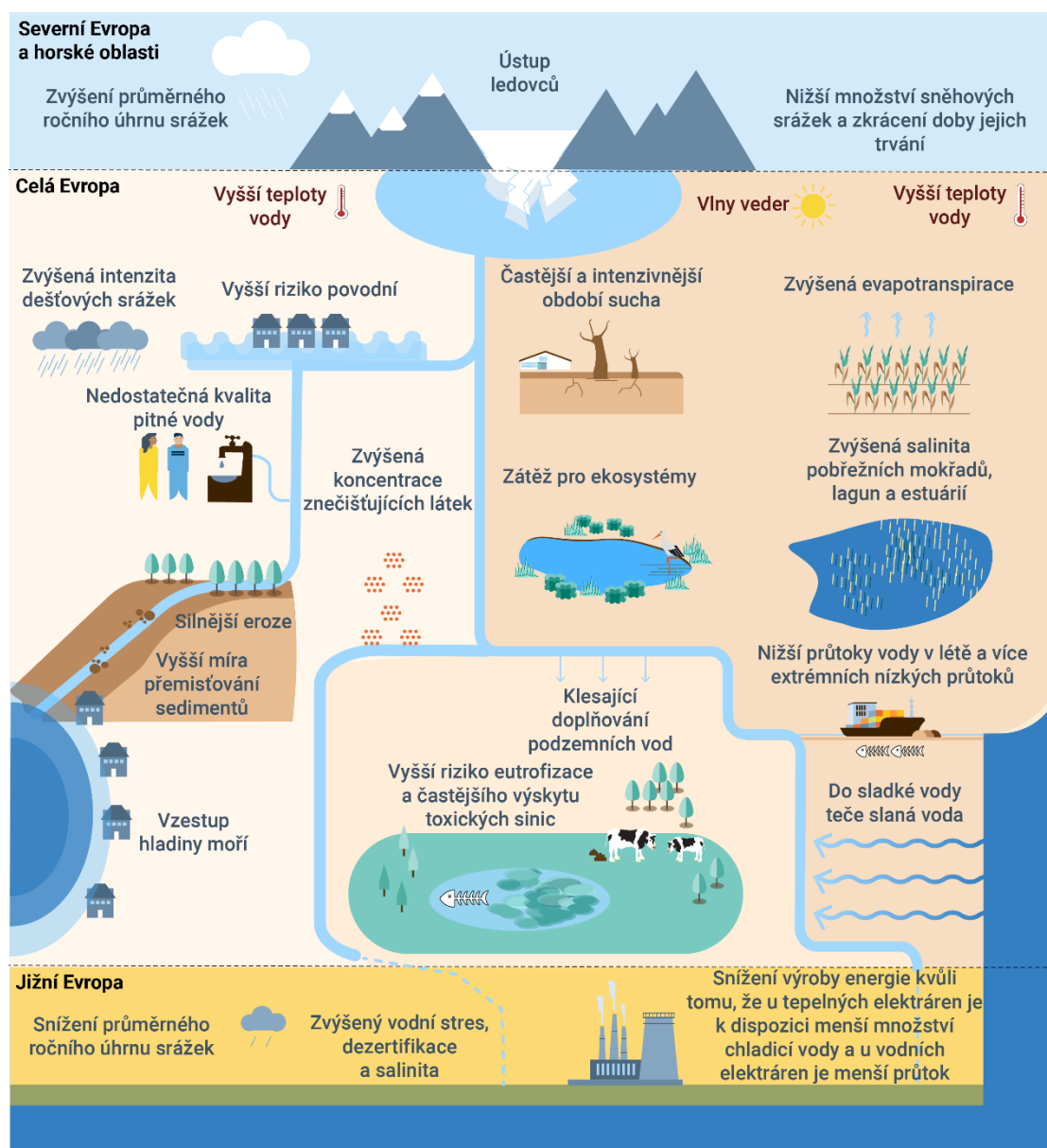

K tomu se přidává rostoucí hrozba přívalových povodní v důsledku přívalových dešťů. Ty jsou stále častější a bezprostředně ohrožují domovy a bezpečnost lidí. Přívalové deště mohou ovlivnit i hladinu podzemních vod: když naprší příliš mnoho vody najednou, voda se nemůže vsakovat do půdy. Místo toho odtéká do řek nebo dešťové kanalizace.

Byli jsme svědky toho, jak si povodně mohou vyžádat oběti na životech a poškodit infrastrukturu a hospodářství. Povodně mohou ohrozit také samotné vodní útvary a případně zhoršit znečištění řek, jezer a pobřežních vod. Je to proto, že povodňová voda s sebou může přinášet nevyčištěné splašky nebo jiné odpadní vody, stejně jako průmyslové nebo zemědělské znečišťující látky, jako jsou pesticidy nebo jiné chemické látky. To může mít vliv na kvalitu vody, zejména na množství bakterií, a také na zdraví ryb, ptáků nebo rostlin.

Takto znečištěné vody představují rovněž zdravotní riziko pro lidi, kteří se v nich koupou. Lze očekávat, že toto riziko ohrožení kvality vody ke koupání bude s rostoucí frekvencí extrémních srážek v důsledku změny klimatu stále častější.

Dopady změny klimatu na vodu

Delší období sucha a sucha přispějí k poklesu průtoku v řekách, snížení hladiny podzemních vod a vyčerpání zvodní. To může ovlivnit kvalitu vody a zvýšit riziko nadměrného hromadění živin a škodlivého vodního květu. Pokud se poptávka po vodě nepřizpůsobí její dostupnosti, může nižší množství srážek ovlivnit i zásobování domácností vodou a hospodářské činnosti, kterými jsou zemědělství, průmysl, energetika a využívání vnitrozemských vodních cest. Snížení ledové pokrývky, tání ledovců a méně sněhu v horských oblastech, které napájejí nejvýznamnější evropské řeky, jako je Rýn, Dunaj nebo Pád, situaci jen zhoršují.

Zlepšení odolnosti vodních zdrojů je v Evropě prioritou

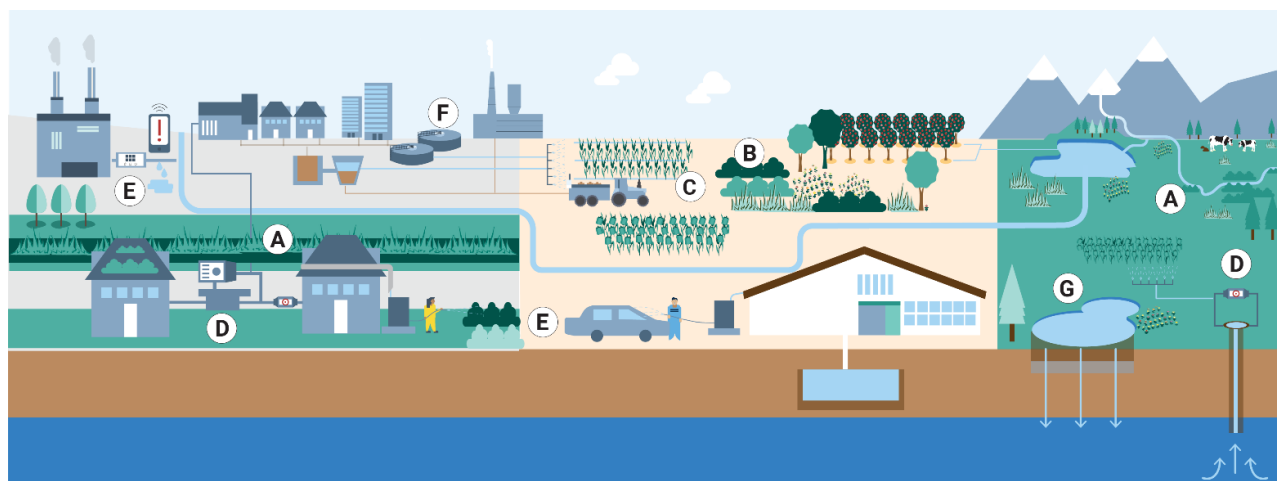
V nadcházejících letech bude pro Evropu zásadní řešení vodního stresu a ohrožení kvality vody, a to i s ohledem na další výzvy, které přináší rychle se měnící klima. V současné době nejsou postupy hospodaření s vodou v celé Evropě dostatečně udržitelné. Nedokáží se vypořádat s rychlými a rozsáhlými změnami, které přináší změna klimatu a které ohrožují zabezpečení dodávek vody.

Klíčem k úspěchu bude zvýšení vodohospodářské odolnosti, aby naše společnost mohla řešit vzájemně provázané výzvy týkající se vody. To znamená zlepšit stav ekosystémů a obnovit a udržet přirozený koloběh vody, například pomocí přírodních řešení tak, aby se voda mohla lépe vsakovat do země a doplňovat podzemní vody. Zahrnuje to také zlepšení vodní infrastruktury a využívání vody s cílem omezit znečištění a plýtvání a zvýšit opětovné využití vody. Je třeba zlepšit stav evropských vodních útvarů tak, aby byly schopny odolávat extrémním povětrnostním podmínkám, jako jsou silné srážky a sucha.

Tento úkol je již podporován řadou politik EU. Ty, které se zaměřují na vodní hospodářství, si kladou za cíl zvýšit odolnost našich vod a podpořit odvětví, která jsou na vodě obzvláště závislá, tedy zemědělství, energetika a vnitrozemská vodní doprava.

Zásadní význam má také lepší hospodaření s vodou. V některých regionech Evropy se zvýší konkurence mezi odvětvími, která využívají vodu, jako je průmysl, zemědělství nebo domácnosti. Udržitelné využívání vody také zajišťuje dostatek vody pro ekosystémy, aby se mohly podílet na fungování koloběhu vody.

Řešení nedostatku vody, sucha a povodní v Evropě

A Opatření k přirozenému zadržení vody: zelená infrastruktura, vsakovací strouhy, obnova záplavových území

B Udržitelné zemědělství: obnova uhlíku zadržujícího vodu v půdě, břehové porosty, hájky

C Přechod na plodiny méně náročné na vodu

D Měření, kontrola odběru vody a prosazování předpisů

E Úspory vody a snižování poptávky po vodě: kontrola úniků, účinné využívání vody, ekonomické pobídky

F Opětovné využívání vody, sběr dešťové vody, odsolování, pokud se využívá udržitelná energie a nedochází ke znečištění solankou

G Doplňování podzemních vod

Účinné využívání vody bude hlavní součástí řízení poptávky po vodě. V zemědělství již probíhají práce na vývoji plodin, které potřebují méně vody, jsou odolnější vůči suchu a dokáží vodu v půdě zadržovat. Opětovné využívání vody může snížit závislost na dešťových srážkách a tradičních zdrojích vody pro zavlažování. Vodohospodářskou odolnost by mohlo zlepšit i stanovení cílů a opatření na podporu úspory vody nebo úprava cen vody pro podniky a domácnosti.

V případě povodní může lepší informovanost o oblastech ohrožených povodněmi ve městech nebo o záplavových územích na venkově pomoci k tomu, aby nedocházelo k velkým škodám na majetku a ohrožení životů. Zachránit životy mohou pomoci také systémy včasného varování. Rovněž lepší územní plánování může přispět k tomu, aby se zabránilo výstavbě domů a průmyslových závodů v blízkosti řek, jezer nebo pobřežních oblastí, které jsou výrazně ohroženy povodněmi.

V mnoha oblastech v Evropě se již zavádějí přírodě blízká řešení. Například ochrana, správa a obnova přirozených záplavových území podél řek může snížit výšku vody při povodních. Tyto oblasti mohou být přínosem pro místní ekosystémy i pro pohodu lidí, protože poskytují další zelené a vodní plochy pro rekreaci.

Extrémní počasí a hospodaření s vodou v kostce

- Změna klimatu stále více komplikuje dostupnost vody v Evropě i její kvalitu.
- V nadcházejících letech se očekává nárůst extrémních povětrnostních jevů, jako jsou vydatné srážky a sucha. Větší množství vydatných srážek a období sucha může vést k většímu znečištění našich vod a k neudržitelnému využívání stávajících povrchových i podzemních zásob vody.
- Evropa musí zvýšit odolnost svých vodních zdrojů vůči změně klimatu a extrémním povětrnostním jevům. Vodní útvary tak budou schopny odolávat extrémním podmínkám a nadále sloužit lidem a přírodě.

Co můžete udělat?

- Spotřebovávejte doma méně vody, například opravte netěsnící kohoutky a toalety, sprchujte se po kratší dobu a rozhodujte se o způsobu spotřeby vody uvědoměle a informovaně.
- Zkuste používat méně vody při venkovních činnostech. Například nemyjte auto tekoucí vodou, zachytávejte dešťovou vodu na zahradě nebo pěstujte rostliny odolnější vůči suchu.

- Informujte se o povodňovém riziku ve vaší oblasti a o místních krizových plánech pro případ povodní nebo nedostatku vody. Zaregistrujte se k odběru místních výstrah, abyste byli informováni o mimořádných událostech.

Evropské vody ke koupání – úspěch v oblasti zdraví a pohody

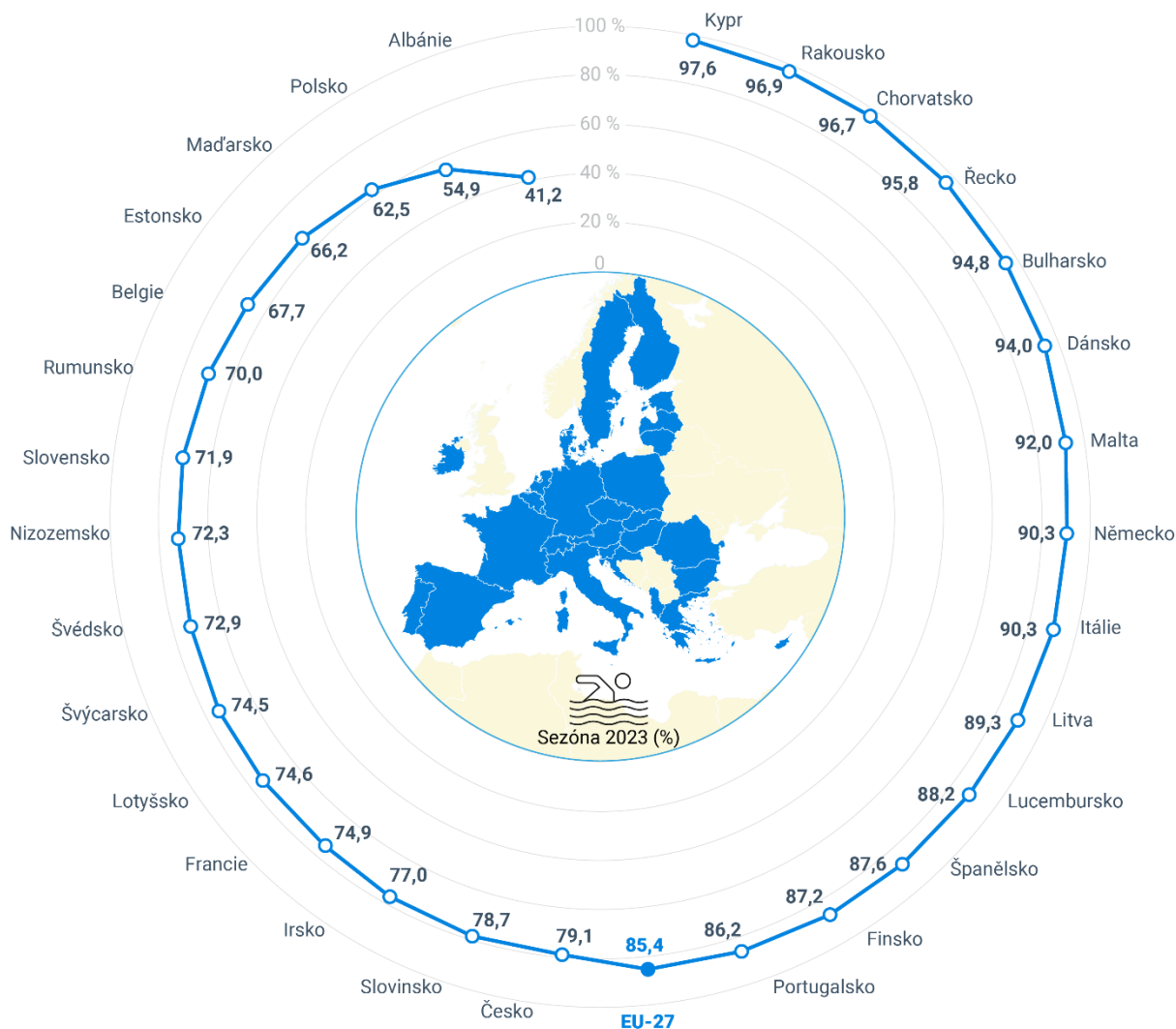
Zajistit, aby evropské vody ke koupání byly bezpečné pro zdraví lidí, je velmi důležitý úkol. Je to také úspěch na evropské úrovni: 96 % vod určených ke koupání splňuje bezpečnostní limity. Objevují se však nové výzvy – většinou související se změnou klimatu.

Každý rok si moří, jezer a řek v Evropě užívají miliony místních obyvatel a turistů. Plavání, cvičení a relaxace u vody jsou prospěšné pro duševní i fyzické zdraví. Proto je čistá a bezpečná voda ke koupání nejvyšší prioritou. Hlavním právním předpisem, podle kterého se řídí monitorování kvality vody ke koupání, je [směrnice o vodách ke koupání](#). Zahrnuje kontrolu výskytu škodlivých bakterií, jako jsou E. coli a střevní enterokoky, které mohou způsobovat žaludeční potíže, ušní a oční infekce i závažnější infekční onemocnění.

Cesta od nevyhovujících k výborné kvalitě

Od implementace první směrnice EU o vodách ke koupání před téměř 50 lety se kvalita evropských vod ke koupání výrazně zlepšila. Podle nejnovějších dat shromážděných v roce 2023 mělo dle hodnocení 85 % vod ke koupání v EU výbornou kvalitu a 96 % vod bylo bezpečných, tj. splňovaly minimální normy EU pro kvalitu vody. Na Kypru, v Rakousku, Chorvatsku a Řecku mělo 95 % nebo více vod ke koupání dle hodnocení výbornou kvalitu. V Rakousku, Belgii, Bulharsku, na Maltě, v Lucembursku a Rumunsku splňovaly všechny vody ke koupání alespoň minimální normy kvality.

Podíl vod ke koupání s výbornou kvalitou v evropských zemích v roce 2023

Poznámka

Hodnocení zahrnuje 22 081 lokalit s vodou ke koupání v Evropě, které byly nahlášeny agentuře EEA pro sezónu 2023 (příloha 1). V EU bylo celkem 21 766 lokalit s vodou ke koupání. V Polsku byla hodnocena kvalita pouze 77 % lokalit s vodou ke koupání. Značná část těchto lokalit byla nově identifikována a pro klasifikaci nebyly k dispozici kompletní soubory vzorků, které by umožnily hodnocení v souladu s požadavky směrnice o vodách ke koupání.

Toto zlepšení není způsobeno pouze směrnicí o vodách ke koupání, ale také lepším čištěním městských odpadních vod a snížením znečištění v celé Evropě.

Za účelem klasifikace vod ke koupání odebírají úřady pravidelně vzorky vody před letní sezónou a během ní a kontrolují bakteriologické znečištění. Na základě těchto testů a testů ze tří předchozích sezón pak klasifikují kvalitu vody pro danou sezónu jako výbornou, dobrou, přijatelnou nebo nevyhovující.

Současné a budoucí výzvy

Navzdory úspěchům bylo 1,5 % vod ke koupání v EU stále hodnoceno jako nevyhovující. Vnitrozemské vody mají obecně nižší kvalitu než pobřežní. Znečištění často prudce vzroste po přívalových deštích, které zahlcují kanalizační systémy, takže se do vod ke koupání dostávají nevyčištěné odpadní vody. Změna klimatu s extrémními povětrnostními jevy, jako jsou přívalové deště, vzestup hladiny moří, vyšší teploty a sucha, pravděpodobně problémy s vodou ke koupání ještě zhorší. [Přírodě blízká řešení](#) však mohou pomoci: mohou být nákladově efektivní a ekologickou alternativou k hrázím a přehradám.

Dalším rostoucím problémem je znečištění plasty. Plasty tvoří přibližně 80 % odpadu na evropských plážích. Rozklad plastového odpadu může vést k potenciálním zdravotním rizikům způsobeným mikroplasty, byť úplné účinky těchto drobných částic nejsou dosud známy. K omezení a snížení znečištění plasty je třeba vyvinout úsilí na evropské i celosvětové úrovni.

Kvalita vody ke koupání			
Nevyhovující	Přijatelná	Dobrá	Výborná
			

Na cestě k ještě lepší kvalitě vody ke koupání

Za účelem řešení současných i budoucích problémů a jako součást [Akčního plánu pro nulové znečištění](#) se [přezkoumává](#) směrnice o vodách ke koupání s cílem případně ji aktualizovat. Může být například nutné zavést nové monitorovací parametry, aby bylo hodnocení kvality vody ke koupání přesnější.

Zatímco směrnice o vodách ke koupání se zaměřuje na ochranu koupajících se osob před zdravotními riziky, jiné právní předpisy chrání širší vodní prostředí. Patří mezi ně směrnice o [čištění městských odpadních vod](#), [pitné vodě](#), [dusičnanech](#), [povodních](#), [rámcová směrnice o vodě](#) a [směrnice o strategii pro mořské prostředí](#) a [o jednorázových plastech](#). Společně usilují o snížení znečištění, stanovení norem kvality vody a zajištění nezávadné pitné vody a ochrany před povodněmi.

Kvalita evropských vod ke koupání v kostce

- Směrnice EU o vodách ke koupání stanoví normy pro monitorování kvality vody ke koupání v Evropě. Směrnice je přezkoumávána z hlediska své účinnosti a je možné, že bude aktualizována s cílem řešit stávající i nové problémy.
- 96 % vod ke koupání v EU splňuje bezpečnostní limity a 85 % vod ke koupání má dle hodnocení výbornou kvalitu. Za téměř 50 let došlo k výraznému zlepšení.
- Mezi výzvy související s kvalitou vody ke koupání patří extrémní počasí zhoršené změnou klimatu a znečištění plasty.

Co můžete udělat?

- Informace o vodách ke koupání na přibližně 22 000 místech v Evropě naleznete v [mapovém prohlížeči agentury EEA](#).
- Projděte si informace o jednotlivých zemích nebo místní informace uvedené v [informačních listech o jednotlivých zemích](#) a na [vnitrostátních nebo regionálních internetových stránkách](#).
- Sledujte cedule na plážích. Místní úřady mohou někdy omezit koupání kvůli nevyhovující kvalitě vody nebo jiným rizikům pro koupající se osoby.